

ÖZET

Yolun, Murat, İspanyol Gribinin Dünya ve Osmanlı Devleti Üzerindeki Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman, 2012.

20. yüzyılın en büyük felaketlerinden bir tanesi Birinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru ortaya çıkan salgın hastalıktır. 1918 yılının ilkbaharında Amerika'nın Kansas City şehrinde ortaya çıkan ve İspanyol gribi olarak adlandırılan grip salgını, Birinci Dünya Savaşı'nı etkilemekle kalmamış aynı zamanda milyonlarca insanın ölümüne yol açmıştır. Savaş dönemi olması nedeniyle sosyal hareketliliğin fazla olması bu hastalığın dünyanın dört bir yanına rahat bir biçimde yayılmasını oldukça kolaylaştırmıştır. Bu dönemde pek çok insan silâh altına alındı veya mülteci olarak başka topraklara gitmeye mecbur bırakılmıştır. Salgını önlemek için yeni aşı denemeleri yapılmış ve yeni ilaçlar üretilmiştir, ancak bu çabalar gribin yayılmasını engellememiştir.

Bu salgın neticesinde, dünya genelinde ölü sayısı ile ilgili olarak çeşitli sebeplerden dolayı bir ihtilaf olsa da bu sayı 50 milyon civarındadır. Dünyada genel ölüm ortalaması binde 2,5 ve 5 arasındadır. Gribin yol açtığı demografik yıkımın yanı sıra Birinci Dünya Savaşı'ndaki ordular bu salgından öylesine muzdarip olmuşlardır ki grip savaşın bitmesinde azımsanamayacak derecede etkili olmuştur.

İspanyol gribi hemen hemen bütün dünyayı etkilerken Osmanlı Devleti de bu salgın hastalıktan kaçamamıştır. Salgın muhtemelen Avrupa üzerinden Osmanlı'ya giriş yapıp Anadolu'nun pek çok yerine ulaşmıştır. Salgınla mücadele edebilmek için okul gibi kamuya açık mekânların kapatılması gibi önlemler alınmıştır. Mevcut kaynakların yetersiz olması nedeniyle Osmanlı'da ölenlerin sayısı ile ilgili olarak tam net bir sayı ortaya koyulamasa da şu söylenebilir: Sadece başkentte İstanbul şehremanetine göre 6403 kişi hayatını kaybetmiştir. İstanbul'daki ölü sayısı ortalaması binde 5,6'dır.

Anahtar Sözcükler:

1. İspanyol Gribi
2. Salgın Hastalıklar
3. Dünya Tarihi
4. Birinci Dünya Savaşı
5. Osmanlı Devlet